Jina la Mtahiniwa: ....

Saini: ....

Namba ya faharasa								

336/2

LUGHA NA

FASIHI YA KISWAHILI

Paper 2

2 hours

MOCK EXAMINATIONS 2025

Uganda certificate of education

LUGHA NA FASIHI YA KISWAHILI

Karatasi ya Pili

(Ufahamu na Uchambuzi wa Fasihi)

Saa mbili

MAAGIZO KWA WATAHINIWA:

Karatasi hii ina sehemu **mbili; A** na **B**.

Maswali yote ni ya lazima.

Majibu yote yaandikwe kwenye nafasi zilizoachwa wazi.

SEHEMU A.
UFAHAMU

1. Soma Makala kisha ujibu maswali yafuatayo hapo chini;

Kwa muda mrefu, nchi ya Uganda imekumbwa na majanga mbali mbali katika sehemu nyingi za ndii.Majanga haya mkiwemo; njaa na ukame huko Karamoja, mafuriko katika sehemu za Teso, maporomuko ya ardi huko Bududa mtetemeko wa ardhi katika kaunti ya katuuko wilayani radikali hbuko Mubende na Uvamizi wa Nzige huko Karamoja.

Mika miwili hivi nyuma, dunia nzima ilishudia Janga la kimataifa la Ugonjwa wa uvikola, Kirefu cha Uvikola ni Ugonjwa wa virusi vya korona. Chimbuko la virusi hivi vilizuka mnamo mwezi Desemba mwaka 2019. Ni ugonjwa wa kwambukiza unaasababishwa na virusi vya korona. Virusi hivi ni vibya duniani. Ni maafa makubwa katika historia ya dunia nzima. Ugonjwa huu ulivunja rekodi ya kimataifa ya kuua mamilioni na mamilioni ya watu duniani ndani ya muda mfupi

Wana sayansi wanasema kwanda ugonjwa huu wa uvikola unasambazwa kupita njia ya kupumua na kuvuta hewa yenye virusi vya korona njia ya kustiikana mikono, kubusu na kugusa mwili wa mgonjwa aliyeugua ugonjwa huu, kunywea chupa au kikombe kilichotumiwa na mgonjwa.

Dalili za ugonjwa huu wa uviko 19 ni kama kuumwa macho, kichwa na sehemu nyingine za mwili, kuugua homa, kukuhoa na kupinga chafya,joto la mwili kupanda sana. Ugonjwa huu ulisambaa katika dunia nzima kwa mwendo wa kasi sana hadi nchi kabwa kama vile;Uingereza ujerumani, ufaransa, ugirika na urusi. Dunia nzima itijaa huzuni na hangaiko! Nchi tajiri na masikini zilifunga shuguli na biashara nyingi za kitaifa na kimataifa kwa muda Fulani. Vifo vya watu vili pongezeka sana, nchi zote ziliamua kufunga usafiri wa angani barabani, majini pamoja na mipaka yote kutungwa.

Raisi wa nchi Uganda katika hotuba yake aliwoibia wanachi kujihadhari na janga la korona. Raisi alipendekeza njia kadhaa za kujilinda dhidi ya ugonjwa huu wa uviko 19 kama kutoshikana mikono, kukaa nyumbani, kunawa mikono kwa maji na sabuni, kutumia sanitaiza, kuacha nafasi ya urefu wa mita mbili kati yako na watu wengine,tusikohoe ovyo ovyo hadharani, kutoshoriki mapenzi nawageni wahutumiwa na waathiri ka wa virusi vya kuwekwa karantini na kutoa matibu mwafaka kwa wagonjwa wa uvikola.

Maelfu na maelfu ya watuwalikuwa waki aga duniakila saa na dakika. Takwimu rasmi za shirika za umoja wa mataifa (UN) zinaonesha kwamba watu millioni 7 walifariki dunia kutokana na uviko-19, Lakini idadi ya kweli inaweza kufikia vifo vya watu milioni 20. Hii ni kwa sababu nchi nyingi ha zikuhesabu vizuri vifo vya korona. Sehemu za kuabudia ikiwemo makanisa, mahekalu matambiko na misikiti yote ilifungwa. Watu waliishi kwa hofu kubwa na wengine kutamauka kutokana vifo vya halaiki, kwa mara ya kwanza, watu walijufungia ndani kwa ndani majumbanikwao.waathirika. wafungiwa karantini kama wafungwa gerezani.Nyuso nzuri za warembo, wazari nawabaya zikafunikwa kwa maski au mabarakoa! Maski zikawa bidhaa muhimu kinga na mwokozi wamaisha katikakidindie cha korona.

MASWALI;

a) Eleza majanga yanayozungumziwa katika taarifa hii.
....
....
....
....
....

b) Ni dalili zipi zinazoweza kukusaidia kuntambua mtu mwenye virusivya korona? Fatanua kwa mujibu taarifa hii.
....
....
....
....
....
....

c) Kulingana na taarifa hii, jange la korona liliathiri vipi watu wa jamii yakoo.
....
....
....
....
....
....

d) Fikiria kama wewe ni mhudumu wa afya, unaweza kuwaaidia vipi watu wa Jamii kutoathirika kutokana na ugonjwa wa virusi vya korona? Eleza.

....
....
....
....
....
....
....

e) Unaposoma taarifa hii unajifunza njia zipi zakujilinda dhidi ya ugonjwa huu wa uviko 19?
....
....
....
....
....
....
....

SEHEMU YA B

UCHAMBUZI WA FASIHI

Soma shairi lifuatalo na njibu maswali yafuatayo.

Ulemavu Si Upungufu
Jamani sikizeni,
Sikio nakuombeni,
Ni ukwerli si utani,
Ulema si upungufu,
Aliye nao uleme,
Usijione yatima,
Mungu hapa kakutuma.

Ulema si upungufu,
Kilema aweza jenga,
Mambo muhimu apanga
Hebu apewe utamu.

Ulemu si upufu,
Azifanya zote kazi,
Nikweli na sichezi,
Kilema usichekei.

Ulema Si upungufu,
Shairi nishailitunga,

Nipatie bila pinga
Kwa mkubwa na mchanga,
Hakika pata kujua.

Karibu fika jamani,
Umuhimu kama ini,
Kukujazia maoni
Kakika pata kujua.

Upungufu mi sioni,
La maana si utani,
Wala kumwona duni,
Hakika pata kujua.

MASWALI;

1. Shairi linazungumzia nini?
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………

2. Kulingina na ubeti wa pili, aliye na ulemavu hastahili kujiona kama
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………

3. Ubeti wanne unamshausi nini mtu ambaye si kilema?
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………

4. Umuhimu wa kilema unalinganishwa nan in katika ubeti wa pili.
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………

5. Maneno haya ya maana gani kulingana na shari.

a) Utani.
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………

b) Yatima.
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………

c) Thomani
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………

d) Buni.
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………………………

MWISHO